

Joop Schaminée, John Janssen, Eddy Weeda, Patrick Hommel, Rense Haveman, Piet Schipper, Dick Bal, 2015. Veldgids Rompgemeenschappen. KNNV Uitgeverij, Zeist, 284pp.

Samen met de in 2010 verschenen Veldgids plantengemeenschappen van Nederland vormt de Veldgids Rompgemeenschappen een tweeluik, waarin de kennis over de plantengroei in Nederland op een compacte manier bij elkaar is gebracht. Anders dan de eerste gids bevat deze veldgids een hoop nieuwe informatie. Gevoed door de kennis van de auteurs zijn nieuwe analyses uitgevoerd op de vele honderdduizenden vegetatieopnamen die de Landelijke Vegetatie Databank bevat. Het is goed om te zien dat er gebruik is gemaakt van de kennis die bij verschillende instanties aanwezig is; Staatsbosbeheer, Alterra, ministerie van Economische Zaken en ecologen werkzaam voor het ministerie van Defensie waren bij dit project betrokken en ik heb me laten vertellen dat er ook navraag gedaan is bij de grotere ingenieursbureaus. Dit heeft geresulteerd in een zo compleet mogelijk, maar niet uitputtend, overzicht van de romp- en derivaatgemeenschappen in Nederland.

Het boek is opgedeeld in 4 delen, parallel aan de boeken van de Vegetatie van Nederland. Per deel volgt een korte inleiding waar de verschillende vegetatieklassen kort worden besproken, alvorens wordt overgegaan op de beschrijving van de betreffende romp- of derivaatgemeenschap. Per rompgemeenschap is een Nederlandse en Latijnse naam opgenomen, een verwijzing naar de Vegetatie van Nederland als de betreffende romp daarin al beschreven stond en/of een verwijzing naar de Staatsbosbeheer-catalogus. Daarna volgt een korte beschrijving van de romp en wordt een synoptische tabel gepresenteerd.

Het is geen boek dat gaat over de pareltjes van onze natuur, integendeel, maar een boek dat gaat over de biomassa, de natuur om ons heen. De beschreven gemeenschappen komen voor op de hoek, in die berm, in de speeltuin, in dat weiland, langs die sloot. De romp- en derivaatgemeenschappen zijn in Nederland veel algemener dan goed ontwikkelde associaties. Het zijn afgeleide gemeenschappen, dat wil zeggen dat de gemeenschappen niet tot een associatie te rekenen zijn, maar wel in ons hiërarchisch systeem van formeel beschreven plantengemeenschappen te classificeren zijn door ze op een hoger niveau te plaatsen. Bij een rompgemeenschap zijn klasse-eigen soorten aspectbepalend; zo is in 26RG6 RG Zeeweegbree-[Zeeasterklasse] Zeeweegbree een kensoort van de Zeeasterklasse die op uiteenlopende zilte standplaatsen tot dominantie kan komen. Bij derivaatgemeenschappen zijn klasse-vreemde soorten aspectbepalend; zo wijst in 10DG2 Witte waterlelie-[Klasse van de hoogveenslenken] de gehele soortensamenstellingen op een gemeenschap van de Klasse van de hoogveenslenken, terwijl Witte waterlelie tot de Fonteinkruidklasse gerekend wordt. Vaak gaat het bij romp- en derivaatgemeenschappen om soortenarme begroeiingen, zoals 10DG2, maar dat is niet per definitie zo: een voorbeeld is 12RG3 RG Waterkruid-[Zilverschoon-verbond], die behoorlijk soortenrijk kan zijn. Ook betreft het lang niet altijd dominantiebegroeiingen en niet alle dominantiebegroeiingen zijn romp- of derivaatgemeenschappen. Persoonlijk vind ik dat er ook pareltjes tussen zitten, zoals 16RG16 RG Weidegeelster, een begroeiing waar bol en knolgewassen opvallen: naast Weidegeelster, komen er ook Gewoon speenkruid, Gewone vogelmelk en Kraailook in voor.

Al met al is het een zeer waardevol boek, met veel nieuwe informatie. Het is een onmisbaar boek voor iedereen die zich bezig houdt met het uitvoeren of uitwerken van vegetatiekarteringen, en de interpretatie van vegetatiekarteringen, bijvoorbeeld in het kader van Natura 2000, de PAS, of het beheer. Daarnaast is het boek geschikt voor elk ander die geïnteresseert is in plantensociologie, of het nu de eco- loog, de beheerder of de huis-tuin-en-keuken plantenliefhebber is. Wat mij betreft is het onmisbaar in de boekenkast van elke vegetatiekundige!

Iris de Ronde

